

Laudáció

DR. HERCZOG MÁRIA
szociológus

JUSTITIA REGNORUM FUNDAMENTUM-díj
átadása alkalmából

Dr. Herczog Mária szociológus, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen végzett, majd 1981-ben az MTA Szociológiai Kutatóintézetében kezdett dolgozni tudományos segédmunkatársként, ahol elsősorban családkutatásokban vett részt. Az ELTE Közművelődési Tanszékén folytatta pályáját 1984-től kutatásszervezőként és oktatóként. Majd Talyigás Katalin és Gelencsér Katalin irányításával létrehozták a Pest Megyei Szociálpedagógiai Műhelyt. 1985-től részt vett a magyarországi szociális munkás képzés előkészítésében az Eötvös Loránd Tudományegyetemen, Ferge Zsuzsa vezetésével, majd az első évfolyamtól kezdve az oktatásban is.

Doktori disszertációja a pest megyei gyermekvédelem, elsőként a csecsemőotthonok és a magas csecsemőhalandósággal összefüggő kérdések vizsgálatának eredményeként született meg, amely a zsámbéki csecsemőotthon bezárásának történetét és az ezzel összefüggő gyermekvédelmi, szociológiai problémákat tárta fel

1989-90-ben a Nyugat Ausztrál Egyetem Szociális Munka és Szociális Adminisztráció Tanszékén volt vendégkutató, Perth-ben, ahol két felsőoktatási intézményben családszociológiát és szociálpolitikát is tanított másoddiplomás képzésre járó hallgatóknak. Időközben bekapcsolódott a Nemzetközi Szociális Munkás Szövetség munkájába is, és rendszeresen vett részt gyermekjogi-gyermekvédelmi nemzetközi konferenciákon, tanulmányutakon is, így többek között a Clevelandi Case Western Reserve Egyetem által szervezett továbbképzésen, majd az izraeli szociális munkát bemutató tanulmányúton 1991-ben.

1992-ben tudományos munkatársként az Országos Kriminológiai Intézetbe került, ahol 2007-ig dolgozott. Abban az évben indította el, az azóta is általa főszerkesztőként jegyzett Család, Gyermek, Ifjúság című évente 6 alkalommal megjelenő folyóiratot, amely a mai napig a szakterület egyetlen szakmai folyóirata. Az OKRI kutatójaként a gyermek- és fiatalkorú elkövetők családi hátterével, intézményes nevelésükkel, illetve a nevelőszülőség és a családon kívüli nevelés alternatív lehetőségeivel, később a mediációval és a resztoratív megoldások kérdéseivel foglalkozott, melynek eredményeképpen számos publikációja jelent meg itthon és külföldön egyaránt.

2004 és 2010 között az Egyenlő Bánásmód Hatóság Tanácsadó Testületének tagja volt.

Számos alapvető forrásmunka kötődik a nevéhez, így az 1994-ben megjelent és azóta három kiadást megélt, Hazai Verával közösen szerkesztett, a *Gyermekvédelem nemzetközi gyakorlata* című könyv, a *Gyermekbántalmazás, az Együtt vagy külön*, a *Megbékélés és jóvátétel* című művek, de úgyszintén a nevéhez köthető az 1200 oldalas *Gyermekvédelmi Meritum* is. A *Van jogod!* antidiszkriminációs EU-s program keretében az ő szerkesztésében jelent meg 2009-ben az ENSZ Gyermekjogi Egyezmény alkalmazási kézikönyve (Kék Könyv), valamint két kötet gyerekeknek, illetve szakembereknek a gyermeki jogokról, mely utóbbiaknak társszerzője is.

1995-ben Batthyányi-Strattman László díjat kapott a gyermekvédelemben végzett munkájáért. Két évvel később, 1997-ben védte meg kandidátusi értekezését, amely a gyermekvédelem dilemmáival, a lehetséges fejlődési irányjaival foglalkozott.

A gyermekvédelmi törvény előkészítésében annak kezdeteitől részt vett, a szakmai, egyeztető vitákban a jogszabály megszületéséig aktív szerepet vállalt. 1998-ban kinevezték az újonnan alakult Országos Család- és Gyermekvédelmi Intézet igazgatójává, mely intézmény alapfeladata az újonnan bevezetett gyermekvédelmi törvény sikeres alkalmazását segítő kutatás és módszertani tevékenység volt. Ezt a munkát 2000. június végéig látta el, amikor az intézet átszervezéssel átalakult. Ezt követően megbízott kutatási igazgatóként, majd 2007-ig tudományos főmunkatársként vett részt az intézet munkájában.

1998-ban felkérést kapott az UNICEF-től egy hat országra kiterjedő gyermekvédelmi kutatás vezetésére a gyerekek szakellátási rendszerbe való bekerüléséről. A kutatás zárójelentése nagyban segítette az UNICEF döntéseit a szükséges és lehetséges segítségformák meghatározásában, valamint a források jobb elosztásában.

1998 óta vett részt a WHO Európai Regionális Irodájának szervezésében a gyermekbántalmazás és elhanyagolás megelőzése és kezelése munkacsoportban szakértőként. A WHO erőszak elleni munkacsoportjában konzulensként dolgozott a világjelentés előkészítésén és felülvizsgálatán, valamint a *Guidelines of Guidelines* elnevezésű munkacsoportban a tagországok számára készülő gyermekbántalmazást és elhanyagolást megelőző és kezelő nemzeti program kidolgozásában. 2005 óta nemzeti „focal point”-ként a gyerekek elleni erőszak megelőzéséért felel az Egészségügyi Minisztérium és a WHO felkérése alapján.

1997-től 2002-ig az Európa Tanács tudományos szakértőjeként vett részt a gyermekek elleni kereskedelmi célú szexuális kizsákmányolás megelőzést célzó ajánlás felülvizsgálatában, majd az új ajánlás kidolgozásában.

2003-ban részt vett a Daphne I. program keretében egy a Birminghami Egyetem vezetésével 8 országra kiterjedő kutatásban a 0-3 éves korú gyerekek intézményes nevelésének körülményeiről, okairól, valamint az OKRI-ban a családon belüli erőszak témakörében a 2001. évben Budapesten szakellátásba utalt gyerekek beutalási okairól és a velük történekről folyó kutatásban, melynek kutatásvezetője volt.

2005-ben lehetőséget kapott a de-institucionalizációs jó gyakorlatok elemzéséből szerzett tapasztalatok elterjesztésére, képzések tartására jogalkalmazók és szakemberek számára, a Daphne II. program keretében, amelyet ezúttal is a Birminghami Egyetem koordinált. Társszerzője volt a program keretében született publikációnak, amely a 3 évnél fiatalabb, szakellátásban élő gyerekek számát és közös jellemzőit tárta fel, Európa-szerte.

Az ENSZ Gyermekjogi Bizottságának tagjává választották 2007-ben. 2010 elején a kormány újra jelölte a tisztségre. Az Európai Unió Gazdasági és Szociális Bizottságában 2004 -2010 között, a civil szféra képviselőjeként vett részt.

2007 óta az Eurochild brüsszeli székhelyű, a gyerekek és fiatalok életkörülményének javításáért dolgozó európai ernyőszervezet elnökségének tagja, valamint 2010 júniusa óta 3 évre megválasztott elnöke.

A Justitia Regnorum Fundamentum Díj átadásával az ombudsman elismerését fejezi ki azért a kiemelkedő tudományos és oktatói munkásságért, melyet Herczog Mária a gyermekek jogai védelme érdekében kifejtett.

Budapest, 2013. június 28.